

<p>اخلاق در حوزه </p>	
<div></div> <div>توصیه‌های حکیمانه</div>	
<div>امام راحل رحمه الله به جوانان</div> <div>قسمت اول</div>	

علامه خمینی

با توجه به تحول شگرفی که در ملت ایران، به‌ویژه جوانان به‌واسطه نفس قدسی و گرم امام به وجود آمد و نقش عظیم ایشان در هدایت انقلاب کبیر اسلامی که از بزرگ‌ترین ثمرات آن، احیای دین در جهان امروز است، بازنگری رهنمودهای آن روح الهی، ضروری است. از این‌رو، در این نوشتار، سعی شده است، رابطه امام خمینی رحمه الله و نسل جوان در رهنمودها، هشدارها، اظهار علاقه و ارادت‌های ایشان بررسی شود.

- انس با قرآن و دعا**

امام خمینی رحمه الله در توصیه به فرزندشان، حاج سیداحمد خمینی رحمه الله می‌نویسد: «فرزندم! با قرآن این کتاب معرفت آشنا شو؛ اگرچه با قرائت آن و راهی از آن به سوی محبوب باز کن… پسرم! دعاها و مناجات‌هایی که از ائمه معصومین علیهم السلام به ما رسیده است، بزرگ‌ترین راهنماهای آشنایی با او- جلّ و علا - است و والاترین راهگشای عبودیت و رابطه بین حق و خلق است و مشتمل بر معارف الهی و وسیله انس با اوست و… وسوسه‌های بی‌خبران، تو را از تمسک به آنها و اگر توانی از انس با آنها غافل نکند.»

- فقط انگیزه الهی**

رابطه با خدا، فطری‌ترین، اصولی‌ترین، کارسازترین و زیباترین رابطه است. امام خمینی رحمه الله درباره این رابطه، سفارش می‌فرماید: «دانشگاه‌ها را باید شما رو به خدا ببرید، رو به معنویت ببرید و همه درس‌ها هم خوانده بشود، همه درس‌ها هم برای خدا خوانده بشود.»

ایشان در وصیت‌نامه خویش به جوانان توصیه می‌کند: «این‌جانب به همه نسل‌های حاضر و آینده وصیت می‌کنم که اگر بخواhid، اسلام و حکومت الله برقرار باشد و دست استعمار و استثمارگران خارج و داخل از کشورتان قطع شود، این انگیزه الهی را که خداوند تعالی در قرآن کریم بر آن سفارش فرموده است، از دست ندهید.» و همچنین می‌فرماید: «من برای آنکه شما جوانان شایسته‌ای هستید، علاقه دارم که جوانی خود را در راه خداوند و اسلام عزیز و جمهوری اسلامی صرف کنید تا سعادت هر دو جهان را دریابید.»

- پالایش روح**

امام خمینی رحمه الله، درباره پالایش روح می‌فرماید: «از حالا که جوان هستید و قوای جوانی محفوظ است، جدیت کنید به اینکه هوای نفس را از نفس خودتان خارج کنید» و در جای دیگر می‌فرماید: «اسلام آن‌قدر که با تهذیب این بچه‌های ما و جوان‌های ما کوشش دارد، به هیچ چیز کوشش ندارد.»

- دنیا را به چیزی نگرید**

جذایبت‌ها و ظواهر دنیا آن‌قدر لذت‌بخش است که نه‌تنها مردم عادی؛ بلکه بزرگان را به خود جذب می‌کند و فقط هنر مردان خداست که می‌توانند، از این دام رهایی پیدا کنند. امام خمینی رحمه الله در این‌باره می‌فرماید: «توجه کنید که دنیا را به چیزی نگریید. توجه کنید که همه، رفتنی هستند و باید به خدای تبارک و تعالی نزدیک بشویم تا آنجا ما را راه بدهند.» در جای دیگر نیز می‌فرماید: «اموری که مربوط به این عالم است، گذراست. رودگذر هم هست و پیروزی‌ها و شکست‌ها و خوشی‌ها و ناخوشی‌های این دنیا، بیش از چند روزی و مقدار اندکی پایدار نیست. آنچه برای من و شما می‌ماند، آن چیزی است که در درون خودتان تحصیل کرده باشید. باور کنیم که خدای تبارک و تعالی حاضر است. باور کنیم که همه چیز به دست اوست.»

- توبه**

امام خمینی رحمه الله در این‌باره می‌فرماید: «بهار توبه، ایام جوانی است که بار گناهان، کمتر و کدورت قلبی و ظلمت باطنی، ناقص‌تر و شرایط توبه، سهل‌تر و آسان‌تر است.»

- خودباوری**

امام خمینی رحمه الله با اشاره به تلاش دشمن برای ناامید کردن جوانان و انکار پیشرفت‌های عظیم ملت ایران، تأکید می‌کرد، دشمن می‌خواهد، به جوان ایرانی القا کند که بدون وابستگی به قدرت‌ها به جایی نخواهد رسید و از این راه، انگیزه حرکت و پیشرفت را از ملت و جوانان ایران بگیرد؛ ولی موفق نخواهد شد. حضرت امام در مورد قدرت سازندگی جوانان بر خودباوری جوانان و خوداتکایی و ابتکار و تلاش علمی آنان تأکید می‌ورزید و می‌فرمود: «جوان‌های ما اثبات کردند که می‌توانند، خودشان عمل بکنند و شما مطمئن باشید که در درازمدت، شما همه کار می‌توانید بکنید. همان‌طوری که با شجاعت، ابرقدرت‌ها را خارج کردید، با شجاعت در فرهنگ خودتان کار بکنید و در کارهای خودتان، خودتان عمل بکنید و اتکای خودتان را هر روز به خارج کم بکنید و یک وقتی برسد که هیچ اتکا به خارج، ما نداشته باشیم و همه چیز را خودمان تهیه کنیم.»

ایشان در جای دیگر بر این مطلب تأکید می‌کند: «ما باید این را بفهمیم که همه چیز هستیم و از هیچ‌کس کم نداریم. ما که خودمان را کم کرده بودیم، باید این خود کم‌کرده را پیدا کنیم.»

- پی‌نوشت‌ها**

- ↑ وعدۀ دیدار، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله، ۱۳۷۴، ج ۱، صص ۸۳ و ۸۴؛
- ↑ کلمات قصار پندها و حکمت‌ها، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله، ۱۳۷۲، ج ۱، ص ۲۰۰؛
- ↑ بخشی از وصیت‌نامه الهی. سیاسی امام خمینی رحمه الله؛
- ↑ همان؛
- ↑ کلمات قصار پندها و حکمت‌ها، ص ۲۱۶؛
- ↑ همان؛
- ↑ صحیفه نور، ج ۲۰، صص ۳ و ۴؛
- ↑ همان؛
- ↑ کلمات قصار، پندها و حکمت‌ها، ص ۲۱۶؛
- ↑ صحیفه نور، ج ۱۶، ص ۶۳؛
- ↑ کلمات قصار و پندها و حکمت‌ها، ص ۷۳.

www.ofoghhawzah.com

دوشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ ■ ۴ ذی‌القعده ۱۴۴۵ ■ ۱۳ مه ۲۰۲۴

■ سال بیست و دوم ■ شماره ۷۹۸

پرس و جو

چرا برخی مردم جذب شیطان‌پرستی می‌شوند؟

چرا عده‌ای به‌جای خدا، طرفدار شیطان هستند و شیطان‌پرست شده‌اند؟

علتش چیست؟ آیا به این خاطر است که در مجادله خدا و شیطان، حق را به شیطان می‌دهند و شیطان را بهتر از خدا می‌دانند؟

«پرستش» یا عبادت، نهایت فرمان‌برداری، خضوع و انعطاف‌پذیری انسان در برابر معبود است که سبب می‌شود، آدمی خودش را در اختیار معبود قرار دهد و از دستورات او پیروی کند. پرستش یا عبادت در همه نحلّه‌ها و جریان‌های مذهبی دنیا، وجود داشته و در ادیان ابراهیمی نیز، به‌مثابه میثاقی میان انسان و خداوند مطرح است و می‌توان آن را گرایش فطری و مشترک میان همه انسان‌ها به‌حساب آورد. اگر این میل فطری، به‌خوبی تأمین نشود و در مسیر درست قرار نگیرد، بر گرایش‌های انحرافی مثل شیطان‌پرستی منجر خواهد شد. با توجه به اینکه شیطان‌پرستی، انواع و ادوار مختلفی دارد، در ادامه، در قالب چند نکته، علل گرایش به پرستش شیطان در هر دوره را بررسی می‌کنیم.

- نکته اول: دوران باستان شیطان‌پرستی بدوی**

در سده‌های نخستین از حیات بشر، گروهی از انسان‌ها در برابر آنچه قدرت مقابله با آن را نداشتند یا از درک آن عاجز بودند، تسلیم‌شده و سجده می‌کردند. پرستش زمین، آسمان و اجرام آسمانی، آتش، رعدوبرق، ابر، دریا، رودخانه، طوفان، جنگل و نیز پرستش روح نیاکان و بزرگان همراه با دلجویی از موجودات ماورایی؛ مانند شیطان و جن، میان گروهی از اقوام باستانی رواج داشته است؛ البته پرستش ملائکه و شیاطین برای جلب محبت و عنایت و یا دفع ضرر و زیان بوده است.^۱ برای نمونه، هنگام خشک‌سالی و یا آفتی که همه محصولات را نابود می‌کرد، معتقد می‌شدند که همیشه تدبیر جهان به دست خداوند بخشنده و مهربان نیست؛ بلکه گاهی اوقات نیروهای شر و شیطانی هم‌دست در امور جهان دراز می‌کنند و بر سود و زیان انسان مسلط هستند؛ از این‌رو، آیین‌هایی همچون پرستش الهه باروری ایجاد کردند که در آن، زنان و مردان یک قبیله برای افزایش محصول زمین‌های خود، بی‌مهالبا به هم می‌آمیختند^۲ تا بر اساس قانون تشابه در جادوگری^۳ که توهمی جلب رضایت وی و محافظت از خود، بیشتر زمین و در نتیجه محصول بیشتر گردند و یا آیین قربانی انسان را ایجاد کردند که در آن با اهدای خون یک انسان و بعضاً یک کودک به شیاطین، به‌گمان خود از اراده شوم شیطان در امان می‌ماندند.^۴ این انحرافات به‌مرور زمان، جنبه‌های جدیدتری می‌یافت تا جایی‌که برخی از آن‌ها شیطان را همه‌کاره جهان می‌دانستند. در اکتشافات به دست‌آمده در آمریکای جنوبی، یکی از قبائل، شیطان را پرستش کرده و او را پدیدآورنده زمین و آسمان می‌دانستند^۵ و برای جلب رضایت وی و محافظت از خود، اعمال مخصوصی انجام می‌دادند تا خدای تاریکی از آنان خشنود باشد.^۶

روح‌پرستی نیز، یکی دیگر از جلوه‌های شیطان‌پرستی است؛^۷ بدین‌صورت که اشخاص بدخو و ستمکار، پس از مردن در عالم دیگر، به‌صورت شیاطین و عقرب‌ها درمی‌آیند؛ لذا با انجام مناسکی خاص سعی می‌کردند، موجب آسایش این ارواح را فراهم کنند و از آسیب‌شان در امان بمانند. یکی دیگر از ریشه‌های شیطان‌پرستی نخستین، دگانه‌پرستی و ثنویت و قائل بودن به خدای خیر و شر است. برای نمونه، شیطان‌پرستان نخستین باور داشتند، فراوانی محصول و باروری زمین و هر چیزی که منافع آنان را تأمین می‌کند، از جانب خدای خیر و خشک‌سالی و بلایای طبیعی، زاییده نیروی شر است و به‌همان اندازه که خدای خیر سزوار پرستش است، خدای شر نیز، شایسته عبادت است.^۹ سپس به‌سبب ابهاماتی که در تعالیم زرتشتی، از باب وجود اهورامزدا و اهریمن و نیز استقلال یا عدم استقلال آن‌ها از همدیگر،^{۱۰} به وجود آمد، موجب پیدایش تفکر ثنویت گشت.

- نکته دوم: شیطان‌پرستی قرون‌وسطی**

این نوع شیطان‌پرستی مربوط به قرن چهارم تا پانزدهم میلادی بوده و سنگ بنای ایدئولوژی شیطان‌پرستی را تا دوره شیطان‌پرستی مدرن مستحکم کرد.^{۱۱} بر پایه آموزه‌های تورات - که یهودیان و مسیحیان این کتاب را مقدس می‌دانند- کسب دانش، عملی ضد دین تصور شد و شیطان به‌صورت مظهر خرد و دانایی و راهنمای بشر به‌سوی درخت معرفت، درآمد.^{۱۲} این باور و تفکر تا جایی پیش رفت که برای برخی از مردم، یاری‌خواستن از شیطان در برخی علوم ضروری پنداشته شد و کمک گرفتن از دانش اهریمن و نیروهای اهریمنی قوت گرفت که درنهایت، به پرستش شیطان منجر شد.^{۱۳}

در این تفکر، شیاطینی همچون «بعل»، «فوراس یا فوکراس» و «بوثر»

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه طاغوت

تلاش کرد با تاریخ‌سازی جعلی بین ایران و اسلام تقابل ایجاد کند، گفت: در تفکر اصیل انقلاب، ایرانیت و اسلامیت تعارضی با هم ندارند.

به گزارش خبرگزاری حوزه از تهران، محمدمهدی اسماعیلی ۲۲ اردیبهشت در نشست مشترک با اعضای ستاد بزرگداشت دهه کرامت کشور، هجرت تاریخی امام رضا علیه السلام را تمدن‌ساز دانست و افزود: خراسان بزرگ مهد تمدن بزرگ اسلامی است و شخصیت‌های بزرگی در بخش‌های مختلف تربیت شدند و محل نشر و پژوهش و آموزش و تحقیق شدند که همه این رویش‌ها از برکات این هجرت تمدن‌ساز رخ داده است.

اسماعیلی گفت: متعاقب این هجرت، حضور فرزندان امام کاظم علیه السلام در کشور ما فزونی یافت. ایام دهه اول ماه ذی‌القعده بسیار با ارزش است و در ابتدای این ایام ولادت حضرت معصومه علیه السلام قرار گرفته است؛ بانوی بی‌نظیری که مضجع شریفشان همیشه برای ایران اسلامی منشأ خیر و برکت بوده است.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی تصریح کرد:

مورد ستایش قرار می‌گیرند که هرکدام دارای رشته و علومی بوده و از سرپرستان جهنم محسوب می‌شوند.^{۱۴} مطابق این دیدگاه، این‌ها فرشتگان شریری هستند که از بهشت رانده شده و از آنجایی‌که فرشتگان، اسیر خداوند بوده و شیطان‌ها از آن دسته از فرشتگانی هستند که برای آزادی سر به عصیان نهادند، لذا تبعیت انسان از شیطان نیز، باعث آزادی برای مردم ضعیفی بود که از همدستی کلیسا و اشراف رنج می‌برده و اسیر دربند مقامات دینی و مذهبی بودند.^{۱۵}

از دید آنان خیر و برکت زیادی از شیطان به انسان رسیده و گاهی هم، اگر قصد شیطان شر بوده است، وقتی انسان‌های پرهیزکار و نیکوکار منصفانه با او رفتار کرده‌اند، حاصل کارش مبدل به خیر شده است.^{۱۶} اگرچه او انسان را به عصیان و سرکشی وامی‌دارد؛ اما انگیزه‌های سازنده‌ای مثل کنجکاوی و آزادی را در انسان برمی‌انگیزد و او را از قدرت و نفوذ بیشتری برخوردار می‌کند. او میل و هوس به ناشناخته‌ها را در ما تهییج می‌کند، رؤیا و امید به ما می‌دهد و تلخی و ناخشنودی عطا می‌نماید؛ اما در پایان ما را به بهتر رهنمون می‌شود و بدین ترتیب، بیشتر در خدمت خیر است. او همان نیرویی است که در راه شر می‌کوشد؛ اما مسبّب خیر است.^{۱۷}

همچنین شیطان‌پرستی در این دوران، ارتباط مستقیمی با سحر و جادوگری داشته و ساحری، در حقیقت انتساب علم به شیطان و اجنه بوده است.^{۱۸} در اواخر قرون‌وسطی میل به جادوگری و شیطان‌پرستی بین مردم اروپا شدت یافت. آنان به‌گمان خود، با جادو در مجامع شبانه، شیطان را به‌عنوان پادشاه اجنه و شیاطینی که درصد تسخیرشان بودند، می‌پرستیدند تا بر قوای ویژه‌ای دست یابند.^{۱۹}

به‌طور کلی، شیطان‌پرستی قرون‌وسطی، میراث یهودیان بوده و بستر اصلی آن، ترویج اندیشه‌ها و باورهای عرفان کابالای یهود است. ویل‌دورانت می‌نویسد: «توجه مفراط به جادو سبب شد که عرفان کابالای یهودی، در عمل به شیطان برسد. آنان در مجامع خود، شیطان را پادشاه دیوان می‌دانستند و می‌پرستیدند و در ازای این پرستش، طالب دست یافتن بر قوای طبیعی بودند.»^{۲۰} در حقیقت این عرفان یهودی، انسان قرون‌وسطی را به سمت شیطان‌پرستی سوق داد و به انحطاط مبتلا کرد.

- نکته سوم: شیطان‌پرستی معاصر (مدرن)**

این نوع شیطان‌پرستی که از باورهای یهودیت در قرون‌وسطی سرچشمه گرفته، درگزر زمان با تأثیر از عواملی همچون پیشرفت علم، منافع اقتصادی و سیاسی، باورهای دینی و خرافات، شکل تازه‌ای به خود گرفت و به دو شکل فلسفی و دینی بروز یافت:

شیطان‌پرستی فلسفی: لایو با تأثیر از مکاتب فلسفی همچون نیچه، کارول، این رند، مارکی دوساد، لویس و داروین، شیطان را موجودی مثبت در برابر خدای کلیسا قرار می‌دهد. دیدگاه ایشان بیشتر سمت‌وسوی الحادی داشته به‌طوری که به خدایی که سزوار پرستش باشد، قائل نبوده^{۲۱} و جهانی پس از مرگ را قبول ندارد.^{۲۲} از دیدگاه ایشان، محوریت و مرکزیت خود انسان است و به‌نوعی خود را خدای خود می‌داند و به «خودخدایی» قائل است.^{۲۳} این قسم از شیطان‌پرستی، شیطان را وجودی متعالی ندانسته؛ بلکه آن را نماد مخالفت و سرپیچی از یک جامعه مطیع و خداترس معرفی می‌کند. در حقیقت شیطان را در طبیعت و در وجود هر انسانی می‌داند و باور به اعمال شیطانی اهمیت بیشتری داشته تا عقیده به خود شیطان.^{۲۴}

شیطان‌پرستی دینی: آکوئینو برخلاف لایو عقیده دارد، شیطان موجودی واقعی بوده و از آن به «پادشاه تاریکی» یاد می‌کند. شیطان‌پرست مورد نظر

او، می‌بایست یک یا چند الهه شیطانی را قبول داشته باشد. آن‌ها معبدی به‌نام «سِت» دارند؛ بنابراین ایشان به پرستش شیطانی که حضرت آدم و حوا علیهم السلام را فریب داده، معتقدند و علاوه بر سبک خودپرستی، به پرستش شیطان به‌عنوان الهه اهتمام می‌ورزند. از همین رو خود را «شیطان‌پرستان سنتی» می‌نامند.^{۲۵}

- نتیجه**

بنا بر آنچه گذشت، روشن می‌شود که اگر گرایش فطری به پرستش، بر اساسی عقل و دین اصیل، به‌درستی تنظیم و هدایت نشود و در چارچوب الحاد یا ادیان تحریف‌شده پیگیری شود، عاقبت به انحرافات مثل شیطان‌پرستی منجر خواهد شد که در سه دوره تاریخ؛ اعم از باستانی، قرون‌وسطی و دوران معاصر و مدرن، قابل رهگیری است.

منبع: مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی

پی‌نوشت‌ها

- ↑ مجموعه نویسندگان، دانستنی‌های شیطان‌پرستی: جنبش‌های نوظهور معنویت‌نما، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه، ۱۳۹۱ ش، ص ۱۹؛
- ↑ نگارش، حمید، کز راهه شیطان‌پرستی، تهران، پژوهشکده تحقیقات اسلامی امام صادق علیه السلام، ص ۱۳۸۹ ش، ص ۲۷-۳۳؛
- ↑ لاتیئه، ژاک، دهکده‌های جادو، ترجمه مصطفی موسوی، تهران، جوادان خرد، ۱۳۸۸ ش، ص ۳۳۵؛
- ↑ این قانون می‌گوید: هر چیزی مشابه خود را ایجاد می‌کند؛
- ↑ دورانت، ویل، اصلاح دینی، ترجمه فریدون بدره‌ای و دیگران، تهران، سازمان انتشارات و آموزش اسلامی، ۱۳۶۸ ش، ص ۲۲؛ جرج فریزر، جیمز، شاخه زرین، ترجمه کاظم فیروزمند، تهران، آگاه، ۱۴۰۱ ش، ص ۳۳۱-۳۲۷؛
- ↑ مجموعه نویسندگان، دانستنی‌های شیطان‌پرستی: جنبش‌های نوظهور معنویت‌نما، ص ۲۰؛
- ↑ همان، ص ۸۸؛
- ↑ ناس، جان، تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی‌اصغر حکمت، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۰ ش، ص ۲۰؛
- ↑ مظاهری‌سیف، حمیدرضا، معنویت‌های ساختگی: نگاهی تاریخی به پدیده شیطان‌پرستی، نشریه رشد آموزش قرآن، پاییز ۱۳۸۹ ش، شماره ۳، ص ۴۶؛
- ↑ ناس، جان، تاریخ جامع ادیان، ص ۴۵؛
- ↑ مظاهری‌سیف، معنویت‌های ساختگی: نگاهی تاریخی به پدیده شیطان‌پرستی، ص ۴۸؛
- ↑ بشر پیدایش، ص ۳؛ مظاهری‌سیف، حمیدرضا، معنویت‌های ساختگی: نگاهی تاریخی به پدیده شیطان‌پرستی، ص ۴۸؛
- ↑ عابدی، محمدرضا، آراسته، عقیده، بررسی تطبیقی دیدگاه‌های شیطان‌پرستی و اندیشه عین‌القلضات درباره ابلیس، فصل‌نامه الهیات تطبیقی، پاییز و زمستان ۱۳۹۶ ش، شماره ۱۸، ص ۷۲؛
- ↑ گل‌سرخی، ایرج، تاریخ جادوگری، تهران، نشر علم، ۱۳۷۷ ش، ص ۳۵۳؛
- ↑ مظاهری‌سیف، معنویت‌های ساختگی: نگاهی تاریخی به پدیده شیطان‌پرستی، ص ۴۹؛
- ↑ گل‌سرخی، ایرج، تاریخ جادوگری، ص ۳۸؛
- ↑ همان، ص ۳۳۴؛
- ↑ Satanas, venus, litrary Satanists: spiritualsatanist.com, ۲۰۰۴, p. ۱؛
- ↑ دورانت، ویل، اصلاح دینی، ص ۲۸۲؛
- ↑ همان، ۲۸۳؛
- ↑ لایو، آنتوان، انجیل شیطانی، بخش لوسيفر، نسخه پی‌دی‌اف، ص ۶۱؛ صدیقی پاشاکی، علی، جنون شیطان‌پرستی، تهران، نشر ناظرین، ۱۳۸۶ ش، ص ۴۴ و ۴۵؛
- ↑ لایو، انجیل شیطانی، ص ۱۲؛
- ↑ همان، ص ۴۹؛
- ↑ همان، ص ۶۳؛
- ↑ رک: امین‌خندقی، جواد، شناخت و بررسی شیطان‌پرستی، قم، مؤسسه فرهنگی ولاء منتظر علیه السلام، ۱۳۹۱ ش، ص ۱۲۵-۱۲۶.

می‌کنند حوزه فرهنگ و هنر را متفاوت از سالیق انقلابی

و دینی نشان دهند.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با بیان اینکه بارگاه منور امام رضا علیه السلام مشحون از هنرهای اصیل ایرانی است، تصریح کرد: استاد فرشچیان وقتی می‌خواهد آفرینش بزرگ هنری را ایجاد کند ضریح امام رضا علیه السلام را طراحی می‌کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: همه بقاع متبرکه ایران از هنر اصیل ایرانی بهره برده‌اند. کاشی‌کاری‌ها، نگارگری‌ها و صورت‌بندی‌ها همه از این مسأله حکایت دارند و چه نادان هستند افرادی که می‌خواهند ما را در مقابل حوزه هنر قرار دهند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: ایام دهه کرامت فرصتی است برای یادآوری این نعمت، نعمت انقلاب اسلامی به دست یکی از فرزندان امام کاظم علیه السلام رقم خورده است؛ امام روح‌الله موسوی الخ‌مینی. امروز نیز پرچم نهضت بر دوش یکی از سادات بزرگواری که در جوار امام رضا علیه السلام رشد کرده‌اند، قرار دارد و خدای متعال را به خاطر همه این نعمات شاکریم.